

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ВИСОКОГ САВЕТА ТУЖИЛАШТВА ИЗ РЕДА ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

- Налази посматрачке мисије ЈУКОМ-а везани за изборни дан -

Београд 25. децембар 2025.

Комитет правника за људска права ЈУКОМ је невладина организација која се 28 година бави заштитом људских права, као и изградњом и очувањем владавине права и демократије у Србији. Од стицања статуса кандидата за чланство Србије у Европској унији пратимо и имплементацију обавеза Србије у оквиру политичког критеријума и преговарачког Поглавља 23.

ЈУКОМ тим је организовао посматрачку мисију за дугорочно посматрање избора и процену квалитета процеса гласања јавних тужилаца Републике Србије на изборима за чланове Високог савета тужилаштва из реда јавних тужилаца у трајању од момента расписивања избора, 29. септембра 2025. године до завршетка изборног циклуса.

Избори су одржани 23. децембра 2025. године. године у периоду од 7.30 до 15.30 часова на 13 бирачких места (четири у Београду, три у Новом Саду, три у Крагујевцу и три у Нишу). Тужиоци из 90 јавних тужилаштава гласали су за пет изборних чланова Високог савета тужилаштва (ВСТ).¹ ЈУКОМ је имао посматраче на свих 13 бирачких места.

Изборни дан

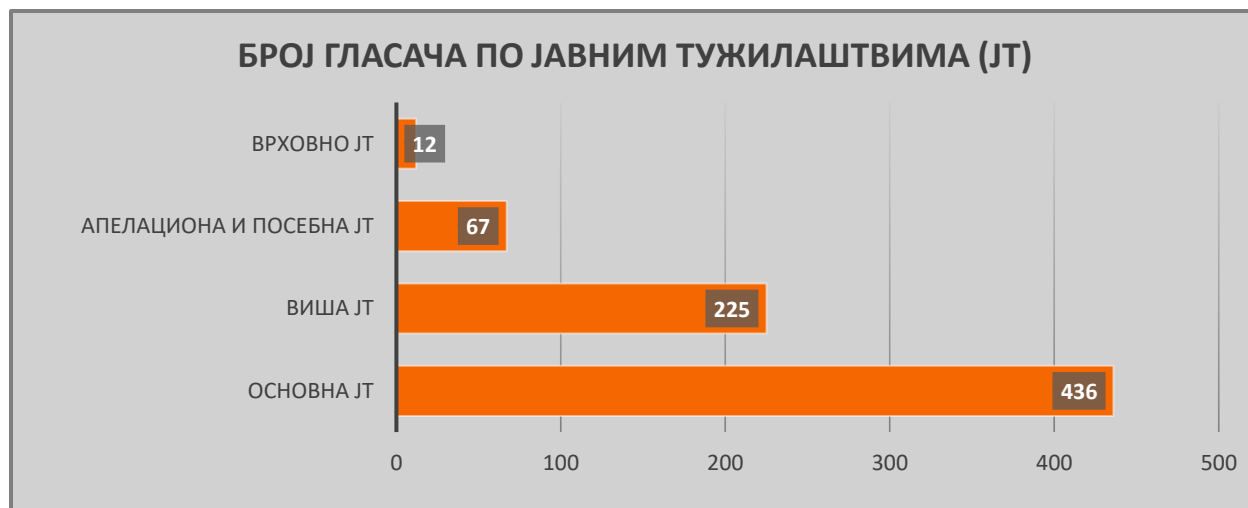
Изборни дан у целини је протекао уз пуно одржавање јавног реда и мира од стране чланова и чланица бирачких одбора. Гласање је вршено заокруживањем имена само једног кандидата на гласачком листићу, у складу са законом. Према информацијама посматрача, сва посматрана бирачка места отворена су у 7.30 часова, изузев бирачког места 4 Београд 4 (гласају основна јавна тужилаштва), које је отворено у 7.46 часова.

Пре почетка гласања на свим бирачким местима извршена је провера гласачке кутије и попуњен контролни листић у прописаном обрасцу. Контролни листић је потом убачен у гласачку кутију, чему је присуствовао први бирач који је дошао на бирачко место. Сви гласачки

¹ У складу са Уставом РС и Законом о Високом савету тужилаштва, ВСТ има 11 чланова и то: 5 јавних тужилаца бираних од стране својих колега, 4 истакнута правника бирана од стране Народне Скупштине РС, Врховни тужилац и Министар правде по положају.

Налази посматрачке мисије ЈУКОМ-а везани за изборни дан

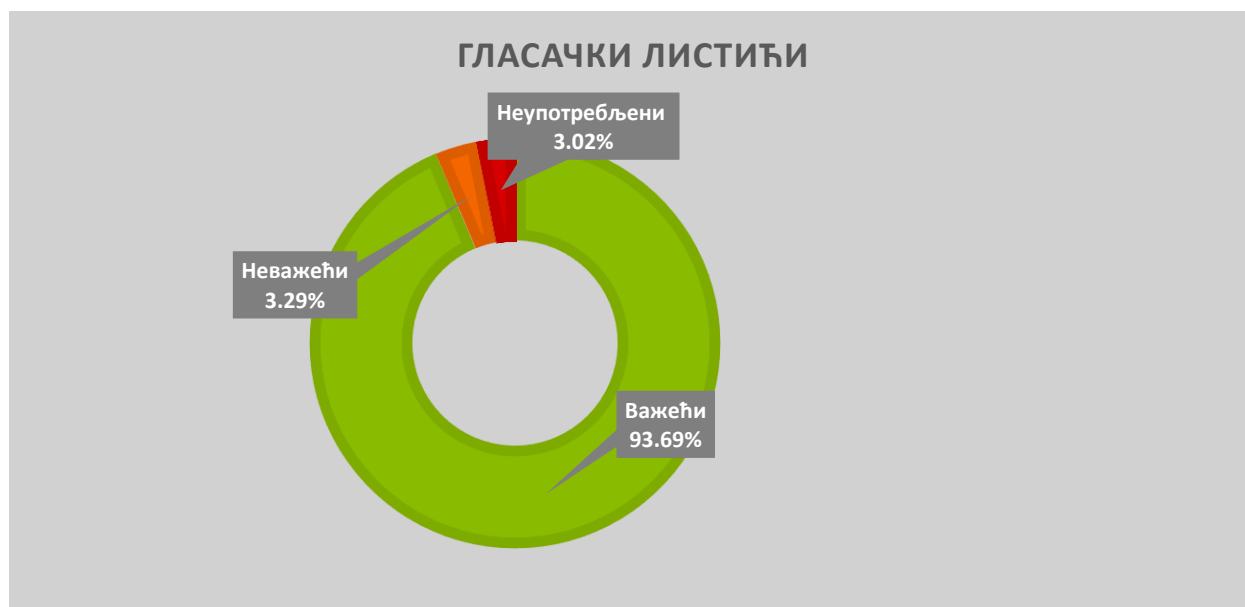
листићи имали су исти садржај, штампан на свим језицима националних мањина у службеној употреби у Србији, без обзира на то да ли је тај језик био у службеној употреби на конкретном бирачком месту, што је код појединих бирача изазвало забуну и питања о начину гласања.

Графикон 1

Доследна провера идентитета бирача спровођена је на свим бирачким местима без изузетка, што је напредак у односу на претходне изборе. Такође, без изузетка, свим тужиоцима који су се затекли на бирачком месту у тренутку затварања омогућено је да гласају. Гласачи су замољени да пре гласања одложе мобилне телефоне, што је учињено у већини случајева. Нису уочене неправилности у вези са гласачким кутијама или параванима за гласање.

Називи и бројеви бирачких места били су јасно истакнути, заједно са листама кандидата. Према важећим подзаконским актима, истицање решења о одређивању бирачког места и о именовању чланова бирачких одбора више није обавезно, али је на неколико БМ и то решење било истакнуто. Затварање бирачких места обављено је у 15.30 часова, за разлику од избора 2020. године, када су поједина бирачка места затварана знатно раније након што су сви тужиоци уписани у бирачки списак гласали. Током бројања гласова на 13 бирачких места извршена је провера гласачке кутије у погледу контролног листића. Утврђен је број неискоришћених гласачких листића, који су одвојени у посебне коверте са одговарајућим ознакама и запечаћени. Затим је утврђен број бирача. Важећи гласачки листићи су раздвојени од неважећих, а комплетан гласачки материјал је припремљен, спакован и однет је Изборној комисији.

Графикон 2

Чланови бирачког одбора су били непрекидно присутни на свим бирачким местима. Упркос пријавама о постављању бомбе на бирачким местима 2 Београд 2, 3 Београд 3 и 4 Београд 4, ред није био нарушен и није било прекида у процесу гласања, а припадници Министарства унутрашњих послова су извршили контра-диверزيونи преглед.²

На 5 бирачких места посматрачи су уочили присуство камера у судници.³ На већини ових БМ камере су се налазиле у делу просторије далеко од паравана и биле су искључене. На БМ 12 Ниш 2 и 4 Београд 4, камера је била усмерена у параван, и потенцијално је могла угрозити тајност гласања. На првом је од стране бирачког одбора наглашено да је искључена, на другом је стража потврдила да је била укључена, па су камере прекривене.⁴

Бирачки одбори са свих 13 бирачких места припремили су записнике са резултатима гласања, у складу са чланом 22 Правилника о поступку избора члана Високог савета тужилаштва из реда јавних тужилаца ради предавања истих Изборној комисији. На већини бирачких места, иако је посматрачима био омогућен увид у записнике, записници нису били одмах истакнути на вратима бирачког места, већ су све 4 копије однете Изборној комисији на увид. Ово је било у

² Дојава о постављеној бомби током изборног процеса није реткост. Подсећања ради, и током избора 2015. године за чланове Високог савета судства забележена је дојава о бомби у Вишем суду у Нишу, при чему је гласање било привремено прекинуто.

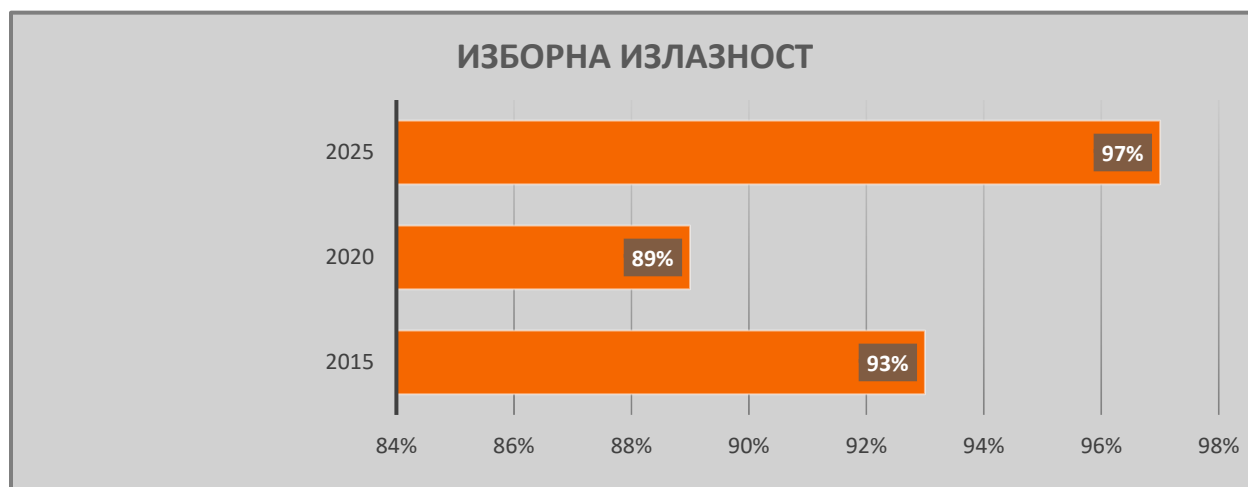
³ БМ 3 Београд 3, БМ 4 Београд 4, БМ 9 Крагујевац 2, БМ 12 Ниш 2, БМ 13 Ниш 3.

⁴ Присутни посматрачи на БМ 12 Ниш 2 су пак приметили да се положај камере мењао у току дана. На бирачком месту 3 Београд 3 у Београду, председница бирачког одбора је саопштила да камера која се налази непосредно иза паравана не ради, али је ипак донела одлуку да се параван премести. Слична ситуација забележена је и на бирачком месту 9 Крагујевац 2, где је обезбеђење позвано да искључи камере, као и на БМ 4 Београд 4.

Налази посматрачке мисије ЈУКОМ-а везани за изборни дан

складу са инструкцијом Изборне комисије, те иако је одступање од уобичајене праксе, не представља повреду изборног права.

Изборе су, поред представника Комитета правника за људска права, посматрали и представници Синдиката судске власти, као и Удружења судија и тужилаца (УСТ) и Форума правника Србије (ФПС). За разлику од претходних циклуса, ово је први пут да је било присутно више посматрачких тимова. Уочено је да су се чланови бирачких одбора, у појединим ситуацијама, обраћали посматрачима УСТ-а и ФПС ради појашњења у вези са изборним поступком,⁵ као и да су представници ових мисија самоиницијативно давали савете члановима бирачких одбора, покушавали да утичу на рад бирачког одбора,⁶ односно активно учествовали у изборном процесу и спроводили изборне радње,⁷ супротно посматрачком положају који су имали. Први пут је у односу на претходне изборне циклусе уочено кршење процедуре од стране посматрача. На бирачким местима БМ 3 Београд 3, 4 Београд 4, 12 Ниш 2 забележено је да су представници УСТ-а водили паралелну евиденцију о тужиоцима који су приступили гласању. Такође је уочена нестручност посматрача ФПС на БМ 6 Нови Сад 2 и БМ 7 Нови Сад 3.⁸

Графикон 3

Излазност на изборима била је веома висока и износила је 97.1%, што представља јасан пораст у односу на 2020. годину, када је забележен привремени пад излазности услед одржавања избора током пандемије ковида-19. У наставку су прелиминарни резултати избора посматрачке мисије ЈУКОМ-а, који се у потпуности поклапају са објављеним [Записник о утврђивању резултата избора](#) објављеним од стране Изборне комисије ВСТ.

⁵ Примера ради на БМ 4 Београд 4 чланови бирачког одбора односили су се према посматрачу УСТ-а, као да је део БО.

⁶ БМ 7 Нови Сад 3.

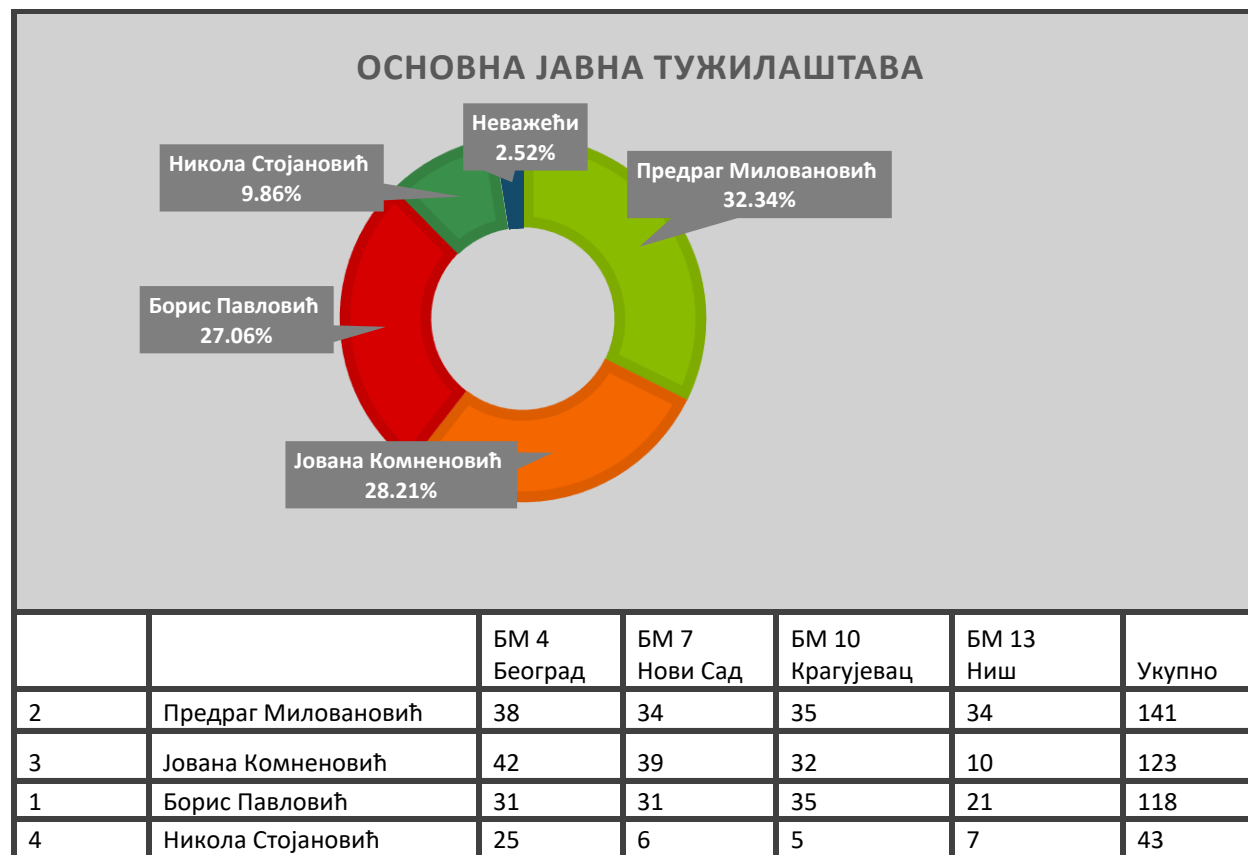
⁷ БМ 4 Београд 4.

⁸ Посматрачи на овим БМ нису имали представу о томе о којим изборима се ради, ко има право да гласа, ко се бира, нити су познавали процедуру, те су питањима упућеним бирачком одбору, више ометали, него посматрали проток изборног дана.

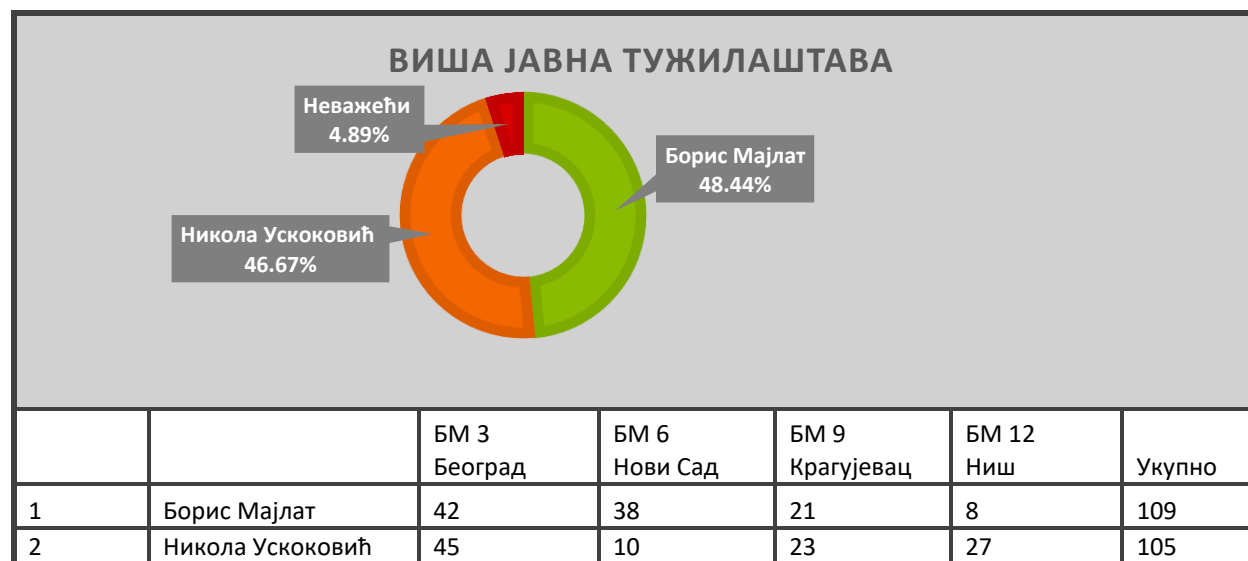
ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ВИСОКОГ САВЕТА ТУЖИЛАШТВА ИЗ РЕДА ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Закључак ЈУКОМ-ове мисије у односу на изборни дан је да није било озбиљног кршења изборног права јавних тужилаца, осим поменутих блажих неправилности.

Резултати избора

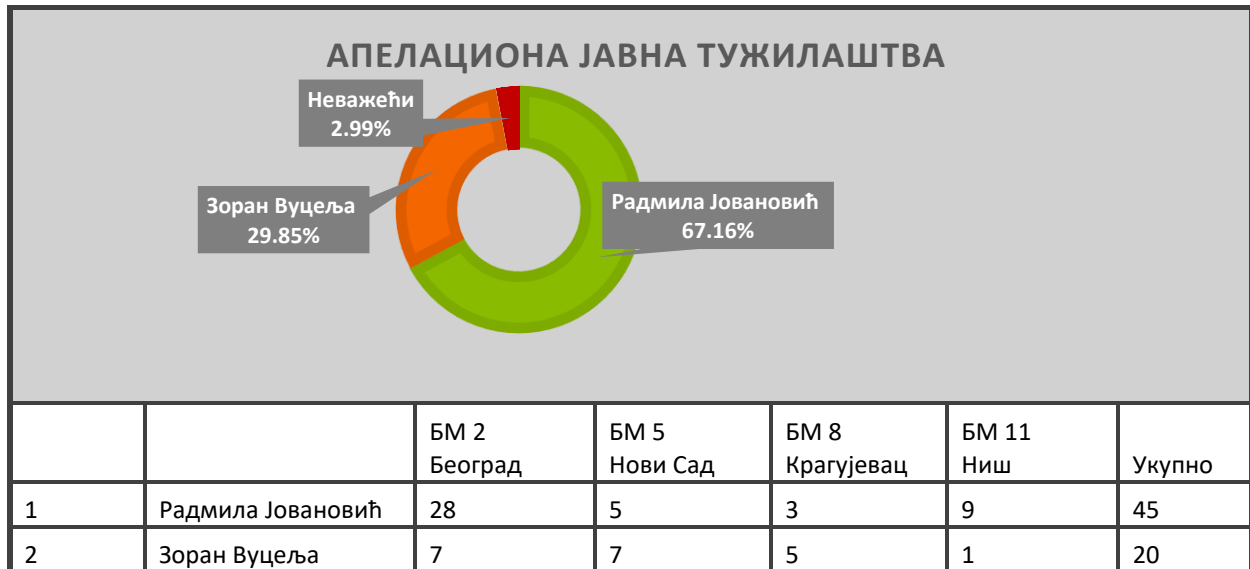

Графикон 4

Графикон 5

Налази посматрачке мисије ЈУКОМ-а везани за изборни дан

Графикон 6

Графикон 7